

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ:
เมื่อการศึกษาวรรณคดีส่องสว่างต่องานศิลปะ
Literary Learning Management Model Integrated With Art:
When Literature Studies Illuminate The Art

บุษบา บัวสมบุญ (Busaba Buasomboon)*

พิณพนธ์ คงวิจิตร (Pinpon Kongwijit)**

กิตติพงษ์ แบลิว (Kittiphong Baeseiw)***

บทคัดย่อ

วรรณคดีสามารถเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะแขนงต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย แนวสุนทรียภาพจึงสามารถใช้แนวคิดศิลปะส่องทาง (Mutual Illumination of the Arts) ซึ่งให้ความสำคัญกับแรงบันดาลใจในการรับอิทธิพลจากงานศิลปะต้นแบบได้ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ ซึ่งพัฒนาขึ้นตามแนวทางการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนง แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสเกฟโฟลด์ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และแนวคิดการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประมวลสาร 2) บูรณาการศิลป์ 3) กำหนดงานสร้างสรรค์ และ 4) แบ่งปันความคิด การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วรรณคดีไทย ร่วมกับกิจกรรมศิลปะ ส่งผลให้การเรียนวรรณคดีไทยมีความน่าสนใจมากขึ้น

คำสำคัญ: การสอนวรรณคดีไทย/บูรณาการศิลปะ/ศิลปะส่องทาง

Abstract

Literature can be the inspiration in creating various sorts of arts. Therefore, the Mutual Illumination of the Arts can be applied for aesthetic Thai literature learning management. Its concept focuses on inspiration from the impact of the masterpiece. Therefore, this article is aimed at presenting literary learning management integrated with arts. The teaching model has been developed from Thai literature integrated teaching model, interartistic studies, scaffolding, creativity-enhancing learning management and authentic assessment

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

***อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

The proposed literary learning management is composed of 4 teaching steps; which are 1) gathering documents 2) integrating art 3) creating model and 4) sharing ideas. The learning management enables students to learn Thai literature with art activities and increases interest in learning Thai literary works.

Keywords: The teaching of Thai literature / Art integration / Mutual Illumination of the Arts

บทนำ

วรรณคดีและศิลปะเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการสร้างงานศิลปะบางครั้งก็มีที่มาจากวรรณคดี ในขณะเดียวกันวรรณคดีหลาย ๆ เรื่องก็สะท้อนศิลปวัฒนธรรม และทั้งวรรณคดีและศิลปะต่างก็จัดเป็นงานประณีตศิลป์ที่มีพันธกิจในการเป็นสื่อกลางที่แสดงออกซึ่งความคิดของมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้วรรณคดีและศิลปะจึงควรบูรณาการกัน เพื่อให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงของมนุษย์ที่ต้องดำรงชีวิตโดยใช้ศาสตร์หลายแขนง

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถนำไปบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่มีขอบข่าย (Learning Area) ใกล้เคียงกันได้ง่าย เพราะวรรณคดีส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยเรื่องราววิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ หากครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถผสานศาสตร์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะ ก็จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ: ที่มาและความสำคัญ

วรรณคดีไทยเป็นสาระการเรียนรู้สำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมาทุกยุคทุกสมัย แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยกลับปรากฏว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้ไม่ตื้นัก สะท้อนได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 40.98 ($\bar{X} = 40.98$, S.D. = 20.37) (National Institute of Educational Testing Service (Public Organization, 2021: 8) เท่านั้น เมื่อพิจารณาสาเหตุดังกล่าว พบว่าเกิดจากปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านวิธีสอน ความรู้ของครู เช่น ครูบางส่วนไม่ได้จบวิชาภาษาไทยโดยตรง หรือแม้ว่าได้ศึกษาวรรณคดีในระดับชั้นอุดมศึกษา แต่ไม่มีวิธีหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยตรง เป็นต้น ประเด็นเหล่านี้อาจสะท้อนให้เห็นได้ว่าครูยังขาดนวัตกรรมหรือวิธีการสอนวรรณคดีที่มีคุณภาพ

จากการสำรวจแนวทางของนักวิชาการด้านการสอนวรรณคดีไทย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีที่ผ่านมามุ่งเน้นการสอนวรรณคดีออกไปหลากหลายแนวทาง เช่น การสอนวรรณคดีแนววิชาการ ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การบรรยายประกอบการอภิปราย การสอนวรรณคดีแนวสุนทรียภาพ เช่น การอ่านทำนองเสนาะ การขับร้องเป็นทำนองเพลง การวาดภาพประกอบ การแสดงละคร หุ่นมือ การสอนวรรณคดีแนวปฏิบัติ เช่น การทำรายงานศึกษาค้นคว้า การจัดแสดงนิทรรศการ รวมถึงการสอนวรรณคดีแนวพัฒนาทักษะการคิด ได้แก่ การใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบหมวกหกใบ การใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น

(Wisetsombat, 1983: 110-118; Peanchob and Intrarumphuan, 1995: 165 -173; Khemmani, 2007: 319 –381)

แนวทางการสอนวรรณคดีแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจคือ การสอนแนวสุนทรียภาพ ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับความคิดพื้นฐานในการรับรู้ศิลปะ เนื่องจากวรรณคดีจัดเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ทำให้คุณค่าด้านความรู้ควบคู่กับคุณค่าในเชิงสุนทรียภาพ ดังที่ หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวถึงคุณค่าทางวรรณคดีไว้ว่า “วรรณคดีมีคุณค่าทางความรู้ประการหนึ่ง กับคุณค่าทางสัมผัส หรือรูปรส กลิ่น เสียง...ถ้าวรรณกรรมใดไม่ทำให้เกิดสัมผัสและอารมณ์ดังกล่าว วรรณกรรมนั้นก็จะไม่จับใจผู้อ่านและมักไม่ได้รับความยกย่องว่าเป็นวรรณคดี” (Nakavachara and Dhebhayasuwan, 1977: 62) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยจึงควรให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและซึมซับทางอารมณ์ไปด้วย นอกจากนี้ แนวคิดการวิจารณ์วรรณคดีในทางตะวันตกก็มีแนวคิดเชิงสุนทรียศาสตร์ซึ่งให้ความสำคัญกับตัวบท ดังแนวคิดของ Richards (1929) ที่ให้ความสำคัญกับการอ่านละเอียดเพื่อวิเคราะห์น้ำเสียงของคำ ภาษา และภาพพจน์ จนผู้อ่านเกิดจินตนาการและอารมณ์สะท้อนใจ แนวคิดนี้ทำให้เกิดทฤษฎีการวิจารณ์ในแนวใหม่ (New Criticism) ขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม แนวทางการสอนแนวสุนทรียภาพแบบดั้งเดิม ครูมักให้นักเรียนนำเสนอวรรณคดีในรูปแบบของศิลปะต่างสาขา เช่น การวาดภาพตัวละครในวรรณคดี การขับร้องและแสดงละคร การอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น การสอนแนวนี้เป็นการบอกหรือสั่งให้นักเรียนลงมือทำ แต่กลับขาดเทคนิควิธีการที่อธิบายเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน กล่าวคือ ครูอาจจะสั่งเป็นชิ้นงาน/ภาระงานเดี่ยว/คู่/กลุ่ม แต่ไม่มีการแนะนำว่าทำอย่างไร จึงจะบูรณาการวรรณคดีกับศิลปะต่างสาขาให้ออกมาเป็นชิ้นงานหรือผลงานที่มีความหมายต่อกัน

การใช้กิจกรรมแนวสุนทรียภาพเพื่อการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันควรนำทักษะสำคัญของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น การสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and Collaboration) หรือความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้อีกด้วย โดยเฉพาะทักษะความคิดสร้างสรรค์นี้นับเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำวรรณคดีและวรรณกรรมในชั้นเรียนมาบูรณาการสร้างสรรค์งานใหม่ โดยนักเรียนต้องตีความหลังจากการอ่านวรรณคดี และนำไปสู่การใช้ทักษะการคิดขั้นสูงต่อไป ดังที่นักวิจารณ์วรรณคดี คือ Wellek and Warren (1949: 100) กล่าวว่า “ทัศนคติและแรงบันดาลใจของนักเรียนวรรณคดีสามารถมาจากบทของวรรณคดีได้ ถ้าพวกเขาวิธีที่จะตีความได้อย่างถูกต้อง” อาจกล่าวได้ว่า การตีความวรรณคดีเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าที่การจดจำ แต่เนื้อเรื่องเท่านั้น เพราะหลังจากที่นักเรียนได้ฝึกฝนวิธีการตีความวรรณคดี นักเรียนจะสามารถนำข้อคิดจากเรื่องไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้อย่างมีความหมาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาแนวคิดที่สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ ได้แก่ แนวคิดการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) แนวคิดศิลปะสองทาง (Interartistic) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสเกฟโฟลด์ (Scaffold Instruction) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนวรรณคดีไทยได้อย่างน่าสนใจ และนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้วรรณคดีไทยเป็นฐาน โดยสามารถประสานกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้วรรณคดีและศิลปะเข้าด้วยกัน ดังจะได้นำเสนอต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะเป็นรูปแบบการสอน (Teaching Model) ที่พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดต่าง ๆ เพื่อให้เป็นรูปแบบการสอนที่มีแนวทางชัดเจน โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนนี้มีดังนี้

1. แนวคิดการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมาจากหลักการที่ว่า องค์ความรู้ต่าง ๆ มีอยู่อย่างหลากหลาย การเรียนรู้แบบแยกเฉพาะเรื่องให้ครบถ้วนนั้นเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การบูรณาการจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะประสานสาระวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ดังที่นักวิชาการทั้ง กาญจนา คุณารักษ์ และ ฆนัท ธาตุทอง (Kunarak, 2002: 21; Thatthong, 2007: 21) ให้ความหมายไปในทิศทางเดียวกันว่า การสอนแบบบูรณาการ คือ กระบวนการหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตพิสัย และพุทธิพิสัย หรือกระบวนการหรือการปฏิบัติในอันที่จะรวบรวมความคิด มโนภาพ ความรู้ เจตคติ ทักษะ และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ชีวิตมีความสมดุล ในทางศึกษาศาสตร์ หมายถึง การเชื่อมโยงศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จนสามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหา และความรู้นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

แนวทางการสอนวรรณคดีไทย สามารถใช้วรรณคดีเป็นฐานในการกิจกรรมการเรียนรู้และบูรณาการในลักษณะ 1) การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary) และ 2) การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary) โดยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำเอาสาระการเรียนรู้จากวิชาภาษาไทยสาระวรรณคดีไทยไปเชื่อมโยงกัน เพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่องหรือ “Theme” เดียวกันได้อีก ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้ที่จะประสานวรรณคดีและศิลปะเข้าด้วยกันตามหลักบูรณาการโดยใช้วรรณคดีไทยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนได้เกิดสุนทรียภาพรวมไปกับความเข้าใจเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมไทย

2. แนวคิดศิลปะสองทาง

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับที่มาของวรรณคดีว่าเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งเกิดจากการเลียนแบบธรรมชาติเช่นเดียวกับงานศิลปะประเภทอื่น ๆ ดังที่อริสโตเติล นักปรัชญากรีกโบราณได้อธิบายไว้ในหนังสือเรื่อง Poetics ว่า “กวีเป็นผู้ลอกเลียนแบบเช่นเดียวกับจิตรกรหรือศิลปินอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องเลียนแบบวัตถุที่น่าจะเป็น หรือสิ่งที่พวกเขาควรจะเป็น” (Aristotle (1902: 1) แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานเพื่อแสดงธาตุของวรรณคดีและศิลปะแขนงอื่น ๆ ว่ามีสิ่งเหมือนกัน คือ การเลียนแบบธรรมชาติ และต่อมา Wellek and Warren (1949: 124) ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนงไว้ในหนังสือชื่อ Theory of Literature (1949) ว่าวรรณคดีสามารถได้รับแรงบันดาลใจการสร้างงานมาจากศิลปะแขนงอื่น ในทำนองเดียวกันวรรณคดีก็อาจเป็นแนวคิดสำคัญ (Theme) ของภาพวาด หรือของเพลง โดยเฉพาะบทลำนำหรือบทละครทำงานไปด้วยกันกับเพลงอย่างกลมกลืน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนงจึงมีหลายแนวทางด้วยกัน เช่น วรรณคดีกับจิตรกรรม วรรณคดีกับทัศนศิลป์ วรรณคดีกับประติมากรรม วรรณคดีกับดนตรี วรรณคดีกับศิลปะการแสดง เป็นต้น การศึกษาตามแนวคิดนี้มีการศึกษาลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การศึกษาลักษณะการเกิดศิลปะแบบ Mutual Illumination of the Arts หรือ การส่องสว่างร่วมกันของศิลปะ หรือ “ศิลปะส่องทาง” (Nakavachara, 2003)

การเลือกใช้รูปแบบการศึกษาแบบความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะต่างแขนงแบบ Mutual Illumination of the Arts หรือ ศิลปะส่องทางนี้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการศึกษาอิทธิพลที่เป็นแรงบันดาลใจในการรับอิทธิพลจากงานต้นแบบ เป็นแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจในการนำไปพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เนื่องจากงานวรรณคดีไทยมีพื้นฐานในลักษณะ “ศิลปะส่องทาง” ที่ช่วยให้ผู้ศึกษาเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะแต่ละแขนงได้อย่างเข้าใจในสุนทรียภาพ และสามารถนำไปสู่การสร้างสรรคงานศิลปะและสามารถอธิบายแรงบันดาลใจของวรรณคดีกับงานศิลปะได้อย่างสอดคล้องประสานกันมากยิ่งขึ้น

เนื่องจากแนวคิดศิลปะส่องทางเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับแรงบันดาลใจในการผลิตงานศิลปะ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า แนวคิดศิลปะส่องทางก็เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการเข้าถึงวรรณคดีด้วย เพราะแรงบันดาลใจจากวรรณคดีย่อมเกิดขึ้นจากความรู้สึกหรือความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง การที่ครูจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดศิลปะส่องทางจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเข้าถึงสุนทรียรสของวรรณคดีที่อ่าน

3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสแกฟโฟลด์

แนวคิดสแกฟโฟลด์มีที่มาจากทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมของ Vygotsky (Vygotsky's Sociocultural Theory) Wood Bruner and Ross (Wood Bruner and Ross, 1976: 90 as cited in Phoyen, 2005: 78) กล่าวว่า สแกฟโฟลด์ เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหา และดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่อยู่เหนือความสามารถของเด็ก แต่มีครูให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ

การเรียนการสอนแบบสแกฟโฟลด์ยังเป็นการสอนที่มีขั้นตอนการวางแผนเพื่อแก้ปัญหา ร่วมกัน การจัดสภาพแวดล้อมให้อบอุ่นและเป็นมิตร ครูตรวจสอบผลงานเป็นระยะจนกว่านักเรียนจะพึ่งพาตนเองได้ โดยเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่อยู่เหนือความสามารถของตนเอง โดยแบ่งระดับความช่วยเหลือ ได้แก่ การแนะนำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จากการลดความช่วยเหลือลงเมื่อนักเรียนสามารถทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง การให้ความช่วยเหลือต้องเน้นให้เห็นปัญหาที่แท้จริง การแบ่งงานออกเป็นขั้นย่อย ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมาย อาจใช้การแนะนำ การบอกเน้น การสาธิต จนในที่สุดนักเรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในการปฏิบัติงานหรือสร้างสรรค์ชิ้นงาน

4. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้นักวิชาการต่าง ๆ เช่นอารี พันธุ์ณี รวมทั้ง ศิวกานท์ ปทุมสูติ (Phunmanee, 2001 : 34; Patumsuti, 2005: 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการสร้างสิ่งที่อาศัยแนวคิดหรือความคิดลักษณะของ

ความคิดกว้าง คิดได้ไกลหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม หลายรูปแบบ ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การ สร้างต้นแบบอย่างใหม่ให้ปรากฏขึ้น โดยอาศัยลักษณะความคิดอเนกนัยเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มี คุณภาพ ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงมีลักษณะของการขยายขอบเขตความคิดเดิมออกไปสู่ความคิดใหม่ เป็น การคิดนอกกรอบไปสู่ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการกระตุ้นอยู่เสมอ

สำหรับแนวทางในการจัดการเรียนรู้และประเมินผลความคิดสร้างสรรค์สามารถอาศัยแนวคิด ของ Sternberg and Spear – Swearingin (1996: 67) โดยประเมินจากการคิด 3 ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ โดยเฉพาะในระดับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของ Sternberg (1998: 65 - 72) จะประเมินจากความสามารถในการสร้างสรรค์ (Create) การออกแบบ (Design) การ จินตนาการ (Imagine) และการสมมติ (Suppose) แนวทางดังกล่าวจึงสามารถประยุกต์ใช้กับการประเมินผล งานศิลปะซึ่งเป็นชิ้นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นและสะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากการใช้ประสาทสัมผัส รับสรรรณคดีและแสดงออกผ่านการสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยแรงบันดาลใจจากวรรณคดีและวรรณกรรม

5. แนวคิดการวัดประเมินผลตามสภาพจริง

แนวทางการวัดประเมินผลที่เป็นหลักการสำคัญคือ การประเมินให้บรรลุจุดประสงค์โดยมี การประเมินที่หลากหลาย เรียกว่า การประเมินตามสภาพจริง ดังที่ โชติภา ภาชีพล (Pasiphol, 2008: 26) อธิบายความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า เป็นการประเมินจากการปฏิบัติที่ครอบคลุมหมายให้ นักเรียนทำตามความสนใจและความถนัด ใช้รูปแบบคำตอบขยายกว้างขวาง หลากหลาย และมีวิธีการเก็บ ข้อมูลทางตรง เช่น การสาธิต การแสดง การสังเกต การสัมภาษณ์มากกว่าการทดสอบด้วยแบบทดสอบ ตลอดจนเก็บข้อมูลจากงานที่ทำ ผลงานที่ได้จึงต่อเนื่องควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน

การประเมินตามสภาพจริง จึงเป็นการประเมินผลการเรียนรู้หลาย ๆ ด้านของนักเรียน ซึ่ง เน้นปฏิบัติภาระงาน ผลงาน ตลอดจนพฤติกรรมของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้ ความคิดเห็น เก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่ง สามารถนำมาใช้ใน การประเมินการเรียนการสอนวรรณคดีไทยที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยครูสามารถประเมิน การปฏิบัติที่นอกเหนือจากแบบวัดหรือแบบทดสอบซึ่งช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายได้มากยิ่งขึ้นอีก ด้วย

แนวทางดังกล่าวนำมาสู่การออกแบบชิ้นงาน/ภาระงานจากการอ่านวรรณคดีไทยที่ให้นักเรียนบอกแรงบันดาลใจที่นักเรียนได้รับจากเรื่องมาใช้สร้างศิลปะต่างแขนงเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยนักเรียนสามารถเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดไม่ว่าเป็นภาพ หรือเสียง เพื่อเสนอเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะด้านภาพวาด ดนตรี หรือการแสดง โดยนักเรียนจะได้ร่วมกันสร้างชิ้นงานที่ใช้ ความคิดสร้างสรรค์และอธิบายแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะได้อีกด้วย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ

จากหลักการสำคัญของการศึกษาศิลปะต่างแขนงกันที่พบว่า สำคัญจากวรรณคดีสามารถเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างศิลปะแขนงต่อไปได้ ทำให้เห็นความสอดคล้องกันของงานวรรณคดีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ

ที่เรียก “ศิลปะสองทางให้แก่นัก” (Nakavachara, 2003) หลักการสำคัญดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ ที่จะช่วยประสานการศึกษาวรรณคดีและศิลปะได้

บุษบา บัวสมบุญ (Buasomboon, 2018) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ โดยนำแนวทางการสอนบูรณาการ (Integrated Instruction) แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะต่างแขนง (Interartistic) แนวคิดวิธีการเรียนรู้แบบสเกฟโฟลด์ (Scaffold Instruction) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และแนวทางการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) มาพัฒนาเป็นแบบการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมวลสาร ขั้นตอนนี้ พัฒนาขึ้นจากแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสเกฟโฟลด์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านให้ได้ โดยกลุ่มนักเรียนต้องช่วยกันอ่านบทอ่าน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้คำถามนำ การใช้สื่อประกอบ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 บูรณาการศิลป์ ขั้นตอนนี้ พัฒนาขึ้นจากแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนง แนวคิดการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนตีความสารที่อ่านโดยใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสว่าวรรณคดีที่อ่านจะ “สองทาง” ให้สร้างผลงานออกมาเป็นอะไร ทั้งนี้ นักเรียนควรแลกเปลี่ยนความคิดกับสมาชิกในกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ จะทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับเรื่องที่อ่านและเข้าถึงสุนทรียภาพของวรรณคดีมากขึ้น

ขั้นที่ 3 กำเนิดงานสร้างสรรค์ ขั้นตอนนี้ พัฒนาขึ้นจากแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนงและแนวทางการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยมุ่งเน้นการทวนซ้ำความคิด ความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดีเรื่องที่อ่าน และตัดสินคุณค่าของวรรณคดีเรื่องที่อ่านว่าในความเห็นของนักเรียน วรรณคดีที่อ่านเด่นด้านใด โดยสามารถเลือกสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมาเป็นงานสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ ระหว่างการผลิตงานสร้างสรรค์จะมีกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดกระบวนการวิจารณ์แสดงความคิดเห็นตามธรรมชาติ และยังเกิดสุนทรียะในการทำงานศิลปะ

ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันความคิด ขั้นตอนนี้ พัฒนาขึ้นจากแนวทางการวัดประเมินผลตามสภาพจริง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเสนอแรงบันดาลใจที่ได้จากวรรณคดี และอธิบายการสร้างผลงานที่เชื่อมโยงวรรณคดีเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผลงานของศิลปะเป็นเพียงสื่อ อาจไม่สมบูรณ์แบบ แต่การเล่าถึงแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นจากการอ่านวรรณคดีนำมาสู่การสร้างศิลปะ เป็นการฝึกการวิจารณ์แสดงความคิดเห็นตามธรรมชาติ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะข้างต้น จึงเป็นเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาวรรณคดีในด้านสุนทรียภาพ เน้นการศึกษาในเชิงวิจักษ์วิจารณ์วรรณคดี โดยเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์ที่เป็นศิลปะต่างแขนงอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยเหลือให้นักเรียนทั้งจากครูและจากเพื่อนด้วยกันเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไปสู่เป้าหมาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะนี้จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถวิจักษ์วิจารณ์วรรณคดี เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาวรรณคดีได้

บทบาทของครูและนักเรียนในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูควรเข้าใจถึงบทบาทของครูและนักเรียนเพื่อจะได้นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ประมวลสารบูรณาการศิลป์ กำหนดงานสร้างสรรค์ และแบ่งปันความคิด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 บทบาทของครูและนักเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
ขั้นตอนที่ 1 ประมวลสาร	วิเคราะห์บทอ่านและพิจารณาว่าเนื้อหาใดในบทอ่านที่นักเรียนจะไม่เข้าใจ แล้วเตรียมคำถาม สื่อหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก (Facilitator) แก่นักเรียนในการทำความเข้าใจบทอ่าน	แบ่งกลุ่มแล้วช่วยกันอ่านทำความเข้าใจบทอ่าน และร่วมกันตอบคำถามของครูและสมาชิกในกลุ่ม

ตารางที่ 1 บทบาทของครูและนักเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะ (ต่อ)

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
ขั้นตอนที่ 2 บูรณาการศิลป์	ใช้คำถามนำในการอ่านเพื่อตีความโดยให้นักเรียนเปรียบเทียบการอ่านกับประสาทสัมผัสที่เห็น ได้ยิน รู้สึกรู้กลิ่น ถ้านักเรียนไม่สามารถทำได้ในทันที ครูจะแนะนำเป็นระยะ โดยส่งเสริมผู้อ่านให้สนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองกัน วิเคราะห์ข้อความเชื่อ ความเป็นอยู่ของวัฒนธรรมต่างสมัย โดยให้อิสระในการคิดโดยมีเหตุผลประกอบ	ดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสในการอ่าน ได้แก่ 1. พินิจความ (อ่านความ สรุป การดำเนินเรื่อง การสนทนา ฉาก) เทียบกับการเห็นด้วยตา เป็นภาพ แล้วจดบันทึก 2. พินิจคำ (อ่านคำ ภาษา ฉันทลักษณ์ บทสนทนา) เทียบกับการรับเสียงด้วยหู เป็นน้ำเสียง จังหวะ ความไพเราะ แล้วจดบันทึก 3. พินิจความคิด (อ่านความคิด) เป็นการเทียบเคียงความคิดของผู้ประพันธ์ว่าที่สื่อสารผ่านความ ผ่านคำ ว่าต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน แล้วจดบันทึก 4. ประมวลความรู้สึกรู้กลิ่น บอกอารมณ์ของตนเองได้จากภาพเสียง และความคิดของผู้ประพันธ์ ที่ได้ในข้อ 1, 2 และ 3 จดบันทึกและแบ่งปันสนทนากันในกลุ่ม
ขั้นตอนที่ 3 กำเนิดงาน สร้างสรรค์	ใช้คำถามนำโดยให้นักเรียนบอกแรงบันดาลใจที่นักเรียนได้รับจากเรื่องมาใช้สร้างศิลปะต่างแขนงเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน	เลือกสิ่งที่กระทบใจนักเรียนมากที่สุดไม่ว่าเป็นภาพ หรือเสียง จากขั้นตอนที่ 2 เพื่อเสนอเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะด้านภาพวาด ดนตรี หรือการแสดง โดยทั้งกลุ่มแลกเปลี่ยนสนทนากันเพื่อหาข้อสรุป
ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันความคิด	แจ้งเกณฑ์การประเมินงานว่ามาจากคำอธิบายแรงบันดาลใจของนักเรียนไม่ได้มาจากความสามารถด้านศิลปะการวาด การขับร้อง หรือการแสดง	นำเสนองานในรูปแบบศิลปะแขนงใดแขนงหนึ่ง และบอกเล่าแรงบันดาลใจในการสร้างงาน

***หมายเหตุ: ในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ ครูจะค่อย ๆ ลดบทบาทความช่วยเหลือลง เช่น การถามนำ การสร้างความเข้าใจเบื้องต้น เมื่อพบว่านักเรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติงานที่มอบหมายได้ด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับการสอนวรรณคดีไทยที่เชื่อมโยงวรรณคดีและศิลปะเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

เมื่อวรรณคดีส่องสว่างต่องานศิลปะ: ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ดังตัวอย่างการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ซึ่งเป็นวรรณคดีที่กำหนดให้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 1 ประมวลสาร	1. นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาเรื่องอิเหนา ตอน ศีกกะหมังกุหนิง แล้วร่วมกันสรุปออกมาเป็นแผนผังโครงเรื่อง เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยมีครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน 2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถามปลายเปิดจากเรื่องที่อ่านแล้วหย่อนลงในกล่อง เพื่อให้เพื่อนคนอื่นจับและตอบคำถาม 3. นักเรียนแต่ละคนเขียนย่อความจากเรื่องอิเหนา ตอน ศีกกะหมังกุหนิง
ขั้นตอนที่ 2 บูรณาการศิลป์	4. นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์คุณค่าของเรื่องอิเหนา ตอน ศีกกะหมังกุหนิงในด้านเนื้อหา ภาษาและภาพสะท้อนสังคมแล้วนำเสนอในลักษณะของแผนผังมโนทัศน์ โดยครูและเพื่อนนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน 5. ครูแสดงอิทธิพลของวรรณคดีเรื่องอิเหนาที่มีต่องานศิลปะต่างแขนง แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มใหม่ โดยนักเรียนที่มีความสนใจศิลปะประเภทเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน
ขั้นตอนที่ 3 กำเนิดงาน สร้างสรรค์	6. ครูสอบถามถึงแรงบันดาลใจที่มีต่อความสนใจในงานศิลปะประเภทนั้น ๆ โดยให้ผู้แทนกลุ่มออกมาพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน 7. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของเรื่องอิเหนา ตอน ศีกกะหมังกุหนิง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอผลงานศิลปะ 8. นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนเพื่อศึกษาแนวทางการผลิตงานศิลปะที่กลุ่มสนใจ 9. นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างผลงานศิลปะ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 4 แบ่งปันความคิด	1. ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานในขั้นที่ 3) โดยมุ่งเน้นการประเมินความสามารถทางวรรณคดี ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะ 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน 3. นักเรียนร่วมกันสรุปทบทวน

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะเป็นรูปแบบการสอนที่มีการบูรณาการระหว่างวรรณคดีกับงานศิลปะอย่างชัดเจน สอดคล้องกับหลักการของศาสตร์ด้านวรรณคดีเปรียบเทียบที่ว่าศิลปะจะส่องทางซึ่งกันและกัน ยิ่งไปกว่านั้น ในแง่ของการจัดการเรียนการสอน ยังจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์อันมีแรงบันดาลใจมาจากวรรณคดี ทำให้นักเรียนเข้าถึงคุณค่าของวรรณคดีมากยิ่งขึ้น และได้เรียนวรรณคดีไทยผ่านกิจกรรมสุนทรีย์ะ ก่อให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในการเรียนวรรณคดีไทย ดังตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทยต่อไปนี้

ภาพที่ 1 บรรยากาศในชั้นเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
โดยใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะ

ข้อควรพิจารณาในการนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้

จากแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะ ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนวรรณคดีไทยโดยสามารถเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีและศิลปะเข้าด้วยกัน โดยต้องคำนึงถึงข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะ สามารถจัดให้เป็นการบูรณาการกับวิชาศิลปะที่สอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษา เช่น ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น โดยครูจากต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถช่วยแนะนำด้านวิธีการทางศิลปะและการประเมินผลนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถหาวิธีการถ่ายทอดศิลปะได้หลากหลายขึ้น และสอดคล้องกับระดับทักษะของนักเรียน ทั้งนี้ ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนงกันตามแนวคิดของการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบในเบื้องต้น

2. ครูต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะ เช่น การตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นประเด็นการอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของวรรณคดี ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่องหลัก คำศัพท์อื่น ๆ นอกจากนั้น ต้องรักษาบทบาทในการอำนวยความสะดวกและเข้าถึงนักเรียน รวมถึง พูดคุยกับนักเรียนให้เข้าใจ และต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือกันของกลุ่มเพื่อน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ต้องมีการแบ่งกลุ่มแบบคละความสามารถเพื่อให้คนที่มีความสามารถ ความถนัด ได้ช่วยแนะนำเพื่อน

3. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงไม่ควรมุ่งเน้นไปที่การประเมินผลงานศิลปะโดยขึ้นอยู่กับเกณฑ์ความงาม แต่ให้นักเรียนอธิบายแรงบันดาลใจที่มีในการสร้างงานและความหมายของผลงาน ซึ่งช่วยให้นักเรียนที่ไม่ถนัดด้านศิลปะ ได้เข้าใจจุดเด่นของการเรียนศิลปะที่มุ่งให้เข้าใจและรับรู้ความงามร่วมกับการศึกษาวรรณคดี ไม่ได้มุ่งเน้นการสร้างผลงานศิลปะเพื่อความเป็นเลิศเท่านั้น

4. การจัดการเรียนรู้วรรณคดีโดยบูรณาการศิลปะสามารถใช้ได้ทุกระดับชั้น แต่ต้องคำนึงถึงการรับรู้ของนักเรียน หากนักเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ครูต้องช่วยอธิบายในขั้นของการตีความสารให้ละเอียด

และเป็นรูปธรรม โดยต้องมีบทบาทในทุกขั้นตอนของการสอน เนื่องจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียนอาจจะยังแก้ปัญหาได้ไม่เหมาะสมพอ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องประยุกต์ให้เหมาะสมกับความสามารถ วัย และระดับของนักเรียน

บทสรุป

รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะพัฒนาขึ้นตามแนวทางการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและศิลปะต่างแขนง แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสแกฟโฟลด์ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และแนวคิดว่าวัดประเมินผลตามสภาพจริง ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้น ได้แก่ 1) ประมวลสาร 2) บูรณาการศิลป์ 3) กำหนดงานสร้างสรรค์ และ 4) แบ่งปันความคิด

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยบูรณาการศิลปะจะทำให้การเรียนรู้วรรณคดีไม่น่าเบื่อ นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถในการเข้าถึงวรรณคดีโดยสะท้อนผ่านงานศิลปะที่ตนเองชื่นชอบ หากครูภาษาไทยนำรูปแบบการสอนนี้ไปปรับใช้ในชั้นเรียน ย่อมมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทยมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความตระหนักและหวงแหนวรรณคดีไทยสืบต่อไป

Reference

- Aristotle. (1902). *Poetics*. (S.H. Butcher Trans.). Retrieved December 11, 2020 from <http://www.denisdutton.com/aristotlepoetics.htm>.
- Buasomboon, B. (2018). Development of Literature integrated Arts teaching model for Undergraduate Students. Nakornpathom: Faculty of Education, Silpakorn University. (in Thai)
- Khemmani, T. (2007). *Science of Teaching Pedagogy*. 5th ed. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kunarak, K. (2002). *Instructional Design*. 2nd ed. Nakornpathom: Silpakorn University. (in Thai)
- Nakavachara, J. (2003). *Mutual Illumination of the Arts*. Bangkok: Kombat. (in Thai)
- Nakavachara, J., Dhebhayasuwan, B. M.L. (1977). *Wanwithayakorn: Literature*. 2nd ed. Bangkok: The foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Project, The Social Science Research Association of Thailand. (in Thai)
- National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2021). O-NET 2563 Results. [Online]. Retrieved May 14, 2021, from https://www.niets.or.th/uploads/content_pdf/pdf_1620890129.pdf (In Thai)
- Pasiphol, S. (2008). *Learning Measurement and Evaluation*. Bangkok: Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Patumsuti, S. (2005). *No Difficulty in Creative Writing*. Suphanburi: Thung Arsom. (in Thai)
- Panchob, S. and Intrarumphuan, S. (1995). *Teaching Thai Language Methodology for High School*. Bangkok: Thaiwattanapanich. (in Thai)
- Phoyen, K. (2005). "A Model for Developing Systematic Thinking to Improve Thai Language Writing Skill Abilities for Undergraduate Students Based on Triarchic Theory and Scaffolding Approach. Doctor of Philosophy in Educational Psychology. Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Phunmanee, A. (2001). *Development of Creative Thinking to Excellence*. Bangkok: Phattanasuksa. (in Thai)
- Phuvipadawat, S. (2001). *Learner Centeredness and Authentic Assessment*. Chaingmai: Chaingmaikanpim. (in Thai)
- Richards, I.A. (1929). *Practical Criticism*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner & co. Ltd.
- Sternberg, R. J., & Spear-Swerling, L. (1996). *Teaching for thinking*. Washington, DC: American Psychological Association.

- Sternberg, R. J. (1998). "Principle of teaching for successful intelligence.". Educational Psychologist 33, 2-3: 65-72.
- Thatthong, K. (2007). Techniques of School Curriculum Development. Nakornpathom: Phetkasem. (in Thai)
- Wellek, R. and Warren, A. (1949) . Theory of Literature. New York: Harvest Books.
- Wisetsombat, S. (1983). Teaching Thai Language Methodology for High School. Bangkok: Aksornbandit. (in Thai)